

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи
освітньо-наукової програми
23368 «Східна філологія, західноєвропейська мова та переклад: арабська мова і
література»,
рівень вищої освіти Магістр, спеціальність 035 Філологія

Ми щиро вдячні експертній групі за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й розуміння сильних сторін та позитивних практик ОНП «23368 Східна філологія, західноєвропейська мова та переклад: арабська мова і література» й відзначаємо продуктивність співпраці з експертами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Надаємо деякі коментарі щодо певних зауважень та рекомендацій у звіті ЕГ.

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1. Проєктування та цілі освітньої програми:</p> <p>1. ОП має достатньо чітко сформульовані цілі, які визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін і які відповідають місії та стратегії КНУТШ. 2. ОП надає можливість здобути освітню (філологічну) кваліфікацію та професійну кваліфікацію викладач закладу вищої освіти за обов'язковою частиною компонент освітньої програми, а за вибірковою частиною компонент - кваліфікацію перекладач (арабська мова) або молодший науковий співробітник (філологія). 3. ОП враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p> <p>На думку ЕГ, визначені в ОП особливі риси щодо наявності циклу психолого-педагогічних дисциплін та асистентської практики, скоріше, є логічними, аніж унікальними. Рекомендуємо точніше сформулювати унікальність освітньої програми.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.</p> <p>ОП за Критерієм 1 загалом відповідає рівню В. ОП має чітко сформульовану мету, що відповідає місії та стратегії ЗВО. До формування мети, ПРН та змісту ОП залучаються стейкхолдери (здобувачі вищої освіти, випускники, роботодавці). Мета ОП та ПРН відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку послуг. ПРН сприяють досягненню поставлених цілей, відповідають вимогам НРК до другого рівня вищої освіти. Підпункти 1.2, 1.3, 1.4 загалом відповідають вимогам. Зазначений недолік щодо унікальності ОП (підпункт 1.1), на думку експертної групи, не є критичним для реалізації ОП.</p>	<p>Серед зазначених нами особливостей ОП, зокрема було вказано присвоєння професійної кваліфікації викладача ЗВО, яке уможливує цикл психолого-педагогічних дисциплін та асистентської практики.</p> <p>Ми мали на увазі, що унікальність полягає саме у присвоєнні професійної кваліфікації викладача ЗВО, а не в самій наявності циклу психолого-педагогічних дисциплін та асистентської практики.</p> <p>Власне ЕГ визнає цю особливість (присвоєння професійної кваліфікації викладача ЗВО) сильною стороною, адже у звіті наводить її серед сильних сторін та позитивних практик у контексті Критерію 1 (пункт 2)</p> <p>Зважаючи на викладене вище вважаємо можливим пропонувати оцінити ОП за критерієм 1 на рівні А.</p>
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 2. Структура та зміст освітньої програми:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у</p>	<p>В документах спрямованих на студентах НМК ННІ Філології свідомо використовує термінологію</p>

<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
<p>контексті Критерію 2.</p> <p>Сильні сторони: для забезпечення викладання ОК використовується актуальна література (підручники, навчальні посібники, наукові статті) авторів, які безпосередньо викладають навчальні дисципліни в університеті та роботодавців (О. Хоміцька, І. Субота, І. Сівков, Ю. Кочержинський, А. Субх та ін.), що сприяє формуванню у здобувачів високого рівня компетентностей, необхідних для ефективного виконання ними професійних завдань; в основі змісту ОП покладено концепцію поступового та взаємопов'язаного опанування двома східними мовами, а також методикою їх викладання; зміст програми вдало забезпечує розвиток у здобувачів компетентностей, необхідних для роботи у різних галузях, зокрема, науковій, літературно-видавничій, освітній; Позитивна практика: університет залучає до викладання НПП, які є носіями східних мов, що вивчаються (Субх Алі.). Це дає можливість здобувачам якісно краще засвоювати актуальний мовний та мовленнєвий матеріал, створює моделювання справжнього іншомовного середовища, в якому реалізується зміст програми; здобувачі активно залучаються до самостійної роботи в Єгипетському центрі арабської мови та культури, забезпеченому необхідною оригінальною літературою та ресурсами.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.</p> <p>Слабкі сторони: у структурно-логічній схемі (п. 2.2) графічно не відображені логічні зв'язки між ОК; формулювання мети і завдань усіх ОК здійснено без урахування компетентнісного підходу на основі застарілого “ЗУН” - підходу (формування знань, умінь та навичок, а не компетентностей). Не зовсім коректними є такі формулювання, а саме: “удосконалити володіння...”, “ознайомити студентів із...”, “підвищити ефективність комунікації ...” і т.ін., оскільки не мають практичного спрямування й не зовсім співвідносяться з відповідними ПРН; література, яка використовується у більшості РПНД освітніх компонентів є застарілою; подекуди використовується література, видана в державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором. у тексті Програми комплексного підсумкового іспиту з арабської мови вживаються застарілі поняття “державний іспит” (зокрема, с. 4,5,6) та “ВНЗ”. Література, рекомендована до цього питання (с. 20), є застарілою та не відображає його змісту (є загальнопедагогічною, а не з питань методики перекладу); у РПНД ОК17 (Вступ) вживається назва застарілого документу –</p>	<p>підходу «ЗУН» як такого що більш доступний для студентів.</p> <p>Щодо формулювань на кшталт «удосконалити...» і «підвищити...», то необхідно наголосити на тому, що всі здобувачі мають досвід навчання на відповідній бакалаврській програмі, яка передбачає досить високий рівень опанування знаннями в галузі арабістики, тому в процесі практичного застосування мови у багатьох обов'язкових ОК та ОК ВБ І «Галузевого перекладу» магістерської ОП відбувається, на нашу думку, перш за все саме вдосконалення рівня володіння мовою, галузеве, стильове і термінологічне розширення мовної компетенції здобувача.</p> <p>Твердження ЕГ про те, що література, яка використовується у більшості РПНД освітніх компонентів є застарілою, на нашу думку не відповідає дійсності. Зазначимо, що філологія, а особливо арабська філологія не є галуззю, дослідження та посібники з якої швидко втрачають актуальність. Переважна більшість літератури, яка подається у РБНД видана в останні 10-15 років. Загалом розробники РП виходять із доцільності, авторитетності й доступності джерел, які вони рекомендують студентам, а не з року публікації. Варто зазначити, що для забезпечення викладання ОК використовуються навчальні посібники, наукові статті авторів, які безпосередньо викладають навчальні дисципліни в університеті (О. Хоміцька, І. Субота, І. Сівков, Ю. Кочержинський, А. Субх та ін.), що підкреслено й у звіті ЕГ.</p> <p>Щодо використання російськомовної літератури, то воно має винятковий характер. Праці орієнталіста Агатангела Кримського, засновника сходознавчої школи в Києві, на нашу думку, є обов'язковими до вивчення для арабістів, зокрема і вказана в списку літератури праця «История новой</p>

<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
<p>“освітньо-кваліфікаційна характеристика”;</p> <p>Рекомендації: до кінця 2022-23 н.р. гаранту та розробникам програми у структурно-логічній схемі (п. 2.2) ОП графічно відобразити логічні зв'язки між ОК у вигляді стрілок; до початку 2023-24 н.р. НПП кафедр, відповідальних за викладання на ОП, переглянути РПНД усіх ОК, а саме: виключити у формулюваннях мети і завдань ОК застарілий “ЗУН” - підхід та конкретно визначити завдання кожного ОК, які практично співвідносяться із ЗК та ФК й спрямовані на досягнення ПРН; у формулюваннях мети та завдань ОК, які входять до блоків дисциплін з арабської мови і літератури та другої східної мови, перекладу арабської мови, французької / англійської мови та перекладу, чітко визначити рівні розвитку іншомовної компетентності за видами мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, письмі та говорінні) за вимогами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) (комунікативний підхід); оновити літературу в ОК соціально-гуманітарного та психологопедагогічного блоків та Програмі комплексного підсумкового іспиту з арабської мови, а також привести цю Програму та РПНД ОК17 у відповідність до вимог сучасних керівних документів, виключивши в тексті застарілі поняття (зокрема, “державний іспит”, “ВНЗ”, “освітньо-кваліфікаційна характеристика”).</p> <p>Рівень відповідності Критерію 2. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.</p> <p>Структура, зміст, наповнення ОП відповідає сучасним вимогам щодо підготовки фахівців. Багато ОК за ОП є авторськими. Забезпечено комплексний підхід до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Позитивними практиками є використання актуальних праць НПП, які викладають на ОП, залучення до викладання носіїв східних мов, опанування здобувачами двома східними мовами. Крім цього, в університеті впроваджено практику активного залучення НПП та використання Єгипетського центру арабської мови та культури під час самостійної роботи здобувачів. Разом з цим виявлено такі слабкі сторони програми, як використання застарілої літератури, формулювання мети і завдань усіх ОК здійснено без урахування компетентнісного підходу на основі застарілого “ЗУН” - підходу. Загалом, виявлені під час акредитаційної експертизи слабкі сторони за Критерієм 2 не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН.</p> <p>Враховуючи викладене вище, ЕГ вважає, що ОП за критерієм 2 відповідає рівню В.</p>	<p>арабської літератури (XIX — начало XX века)» видана в Москві 1971 року.</p> <p>Щодо зауваження про використання застарілих понять “державний іспит”, “ВНЗ” та невідповідності літератури на ст. 20 програми Комплексного підсумкового іспиту, то маємо сміливість припустити, що членами ЕГ було допущено помилку технічного характеру, адже правильна назва програми – «Програма комплексного підсумкового іспиту з арабської мови і літератури та перекладу», і в ній жодного разу не використовуються вказані ЕГ застарілі поняття, а сама програма містить 13 сторінок (https://drive.google.com/file/d/1zX7SY5-KWljgXOMszGDJxKCsYctOUDKi/view). Однак, зауважимо, що література чи то українською, чи то арабською мовою, зазначена у програмі КПІ відповідає тематиці та теоретичним питанням програм навчальних дисциплін, що входять до ОНП "Східна філологія, західноєвропейська мова та переклад: арабська мова і література", питання з яких виносяться на іспит.</p> <p>Очевидно, що така ж помилка технічного характеру трапилася й у зауваженні щодо використання застарілого поняття «освітньо-кваліфікаційна характеристика» у РПНД ОК17, адже таке поняття не використовується у цій РП.</p>
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 3.</p>	

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.</p> <p>Сильна сторона: форми та зміст вступних випробувань відповідають рівню вхідних компетентностей вступників і є достатніми для ефективного опанування ними ОП. Позитивні практики: практика зарахування результатів навчання, отриманих студентами в неформальній освіті; практика використання ЗВО соціальних мереж, як додаткового каналу комунікації, для оперативного вирішення питань організації та проведення вступної кампанії.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.</p> <p>Рекомендується порушити питання перед Вченою радою КНУТШ щодо внесення змін до Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУТШ (https://cutt.ly/88c4q20), а саме щодо невизнання результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті, що підтверджуються документами, виданими на тимчасово окупованій території України або на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 3. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.</p> <p>Освітня діяльність ННІФ за ОП відповідає рівню В за критерієм 3, що підтверджується необхідними документами, які є у вільному доступі.</p>	<p>Нам незрозуміла рекомендація ЕГ щодо доповнення Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка, адже у ньому (див. підпункт 1.5) чітко вказано «1.5. У процесі визнання результатів неформального та/або інформального навчання не підлягають розгляду документи, що підтверджують неформальне та/або інформальне навчання, професійну, громадську та/або іншу діяльність, які видані на тимчасово окупованій території України або території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.»</p>
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.</p> <p>1. Контент ОК систематично оновлюється з урахуванням власних наукових досліджень та розвитку філологічної галузі. 2. Активна діяльність Єгипетського центру арабської мови та культури як навчально-дослідницького осередку.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4. Апробація результатів кваліфікаційної роботи не передбачає обов'язкової публікаційної активності здобувачів, що для освітньо-наукової програми видається невдалою практикою. Рекомендації: до початку 2023-2024 н.р. розглянути питання щодо обов'язкової апробації результатів кваліфікаційної роботи у вигляді публікації.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4. Рівень В</p>	<p>Щодо єдиного виявленого за критерієм 4 недоліку - «необов'язковість публікаційної діяльності здобувачів» зауважимо, що попри те, що публікаційна активність не є обов'язковою, студенти беруть участь в конференціях, зокрема й міжнародних, публікують тези та статті:</p> <p>Мастаєва Є. Ю., Хамрай О.О. Способи творення арабських музичних термінів // Тези VI Всеукраїнських наукових читань за участю молодих вчених «Філологія XXI століття: нові дослідження і перспективи», 7-8 квітня 2021 року. С.111-112.</p> <p>Сушко А.Ю. Арабська жінка в</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4. Освітня програма загалом відповідає Рівню В за Критерієм 4. Викладачі надають перевагу сучасним методам навчання, що сприяє досягненню програмних результатів навчання, відповідає принципам студентоцентрованого підходу та академічної свободи (підкритерій 4.1.). Здобувачі освіти отримують своєчасну інформацію про зміст ОК та систему оцінювання, робочі програми розміщено на вебсайті Інституту філології (підкритерій 4.2.). На освітній програмі забезпечується поєднання навчання і досліджень відповідно до магістерського рівня вищої освіти (підкритерій 4.3.). Зміст освіти систематично оновлюється з урахуванням наукових досягнень галузі (підкритерій 4.4.). ЗВО працює у напрямку інтернаціоналізації: науково-педагогічні працівники проходять міжнародні стажування та тренінги, здобувачі освіти беруть участь у міжнародних конференціях (підкритерій 4.5.). Наявний недолік, який полягає в недостатній публікаційній активності здобувачів вищої освіти при написанні кваліфікаційної роботи (підкритерій 4.3.) експертна група вважає несуттєвим і такими, що не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.</p>	<p>кувейтському романі (арабською мовою) // Тези доповідей IV Міжнародної конференції з історії арабської літератури, м. Київ, 19–20 вересня 2019 р. – Київ: Майстер книг, 2019. – С.46–47.</p> <p>Lakusta V. Ways of Expressing Verbal Agression in Egyptian Arabic. Proceedings of AIDA-12 (12th International Association of Arabic Dialectology), Marseille, 2018. P. 512-517</p> <p>Слободський Р.К. Переклад комп'ютерних термінів сфери кібербезпеки з арабської українською // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Серія «Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика». – Київ: Київський університет, 2018. С. 49-50.</p> <p>Участь у всеукраїнських та міжнародних конференціях: Лакуста Валерія (магістрантка). 12-а Міжнародна конференція Міжнародної асоціації арабістів-діалектологів, (AIDA), Університет Екс-Марсель, Франція. 2018 рік. Тема доповіді: Ways of Expressing Verbal Agression in Egyptian Arabic</p> <p><i>III Всеукраїнські наукові читання за участю молодих учених «Філологія початку XXI сторіччя: традиції та новаторство».</i> 3–4 квітня 2019 року, Київ. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка. Андрійчук Ольга (магістрантка) Тема доповіді: Становлення та розвиток кувейтської новелістики (20–90-і роки XX ст.)</p> <p>IV Міжнародна конференція з історії арабської літератури, м. Київ, Інститут філології, 19–20 вересня 2019 р.: Сушко А. Ю. (магістрантка) Доповідь арабською мовою на тему: «Жінка в кувейтському романі».</p> <p>Всеукраїнська наукова конференція «Мова, література, переклад у комунікативному просторі сучасного світу» з нагоди 20-річчя Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка 4 – 5 листопада 2021 року (в онлайн-</p>

<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
	<p>форматі). Дорош Аліна, (магістрантка). Тема доповіді: «Міжкультурна взаємодія у галузі арабсько-українського суспільно-політичного перекладу: практичний досвід».</p> <p>Рекомендацію розглянути питання щодо обов'язкової апробації результатів кваліфікаційної роботи у вигляді публікації з вдячністю беремо до уваги і розуміємо, що це стосується перспектив ОП і не повинно знижувати загальну оцінку за критерієм 4; тому пропонуємо розглянути можливість оцінити ОП за цим критерієм за рівнем А.</p>
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.</p> <p>1. Прозорість і чіткість формування оцінки з деталізованим описом критеріїв за різні види роботи та форми їхнього контролю (у робочих навчальних програмах). 2. Кореляція результатів навчання за ОК із програмними результатами навчання. 3. Збалансований розподіл оцінок для оцінювання навчальних досягнень через різні форми контролю.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5. Пункт ОП 2.1 «Перелік компонент» не містить вказівки та відповідно кредитів для підсумкових комплексних екзаменів з арабської мови та літератури та західноєвропейської (англійської/ французької) мови та літератури та перекладу як додаткових форм атестації, тоді як вони представлені в п. 2.2 «Структурно-логічна схема» та в НП (як ОК 20 та ОК 21).</p> <p>Рекомендації: У редакції ОП вступу 2023 р. гармонізувати п. 2.1 та 2.2 та НП; виділити кредити на підсумкові іспити з огляду на значну трудомісткість самостійної роботи під час підготовки до них.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 5. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.</p> <p>Експертна група вважає, що освітня діяльність за освітньою програмою відповідає Рівню В за Критерієм 5. Форми контрольних заходів та система оцінювання здобувачів вищої освіти на освітній програмі чітко регулюються документами закладу освіти. Інформація щодо форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання повідомляється здобувачам на початку вивчення освітніх компонентів та є</p>	<p>Висловлюємо незгоду з рекомендацією ЕГ – Університет в жодній з своїх програм не виділяв і не виділятиме кредити на комплексні підсумкові іспити.</p> <p>При укладанні і ОП і навчального плану Університет керується засадничими принципами ЄКТС – кредитний вимір мають мати всі ті види діяльності студента за допомогою яких студент набуває запланованих результатів навчання.</p> <p>Будь-яка форма оцінювання, у тому числі й підсумкова атестація не є тим видами навчальної діяльності студента, за допомогою яких студент набуває запланованих результатів навчання, а від так ні для іспиту, ні для кваліфікаційного іспиту, ні для процедур захисту курсової роботи/проєкту чи захисту кваліфікаційної роботи кредити ЄКТС не виділяються ні в жодному з майже тисячі описів освітніх програм затверджених в Університеті, ні у створених на їх основі навчальних планах (кредити за курсову роботу і кваліфікаційну роботу надаються за їх виконання а не за їх захист – захист є процедурою оцінювання і присвоєння). Всі форми підсумкової атестації є незалежним оцінюванням рівня компетентностей, здобутих випускником.</p> <p>Абсолютно зрозуміло що під час підсумкової атестації студенти вже не набувають якихось нових знань та</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>прозорою і доступною (підкритерій 5.1.). Форма атестації здобувачів освіти відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для магістерського рівня. Уведені ЗВО додаткові форми атестації (комплексні підсумкові іспити) є обґрунтованими і дають змогу оцінити досягнення низки ПРН (підкритерій 5.2.). Процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження регламентуються документами закладу освіти. Чітко визначені порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій (підкритерій 5.3.). Усі учасники освітнього процесу дотримуються академічної доброчесності, яка популяризується та імплементується у внутрішню культуру якості. ЗВО має технологічні рішення протидії порушенням академічної доброчесності (підкритерій 5.4.). Виявлений недолік (відсутність кореляції між ОП у п. 2.1, п. 2.2 та НП щодо представлення підсумкових іспитів як додаткової форми атестації та відповідно відсутність кредитів для них) не є критичним і може бути виправленим у наступній редакції ОП вступу 2023. Виявлений недолік не перешкоджає досягненню заявлених цілей та ПРН.</p>	<p>вмінь (або компетентностей), а лише демонструють досягнення певних результатів навчання. Ця позиція закріплена Університетом у «Положенні про організацію освітнього процесу КНУТШ»:</p> <p>«КРЕДИТ ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача вищої освіти, що необхідний для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Зазвичай за рівномірного розподілу навчального часу із дисциплін у семестрі один кредит ЄКТС відповідає навчальному навантаженню у три академічні години навчальних занять і самостійної роботи в навчальному тиждні; не включає час, що відведено для підсумкового контролю.» (с. 8).</p> <p>Додатково зазначимо що жоден із запроваджених державою за регульованими професіями кваліфікаційних іспитів також не має кредитного виміру.</p> <p>Таким чином ми не погоджуємось щодо наявності недоліків (навіть несуттєвих) за цим критерієм.</p> <p>Зважаючи на обґрунтування рівня відповідності Критерію 5 у звіті ЕГ, вважаємо можливим пропонувати оцінити ОП за критерієм 5 на рівні А.</p>
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 6. Людські ресурси:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.</p> <p>У контексті критерію 6 можна виокремити такі сильні сторони: 1) високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, залучених до реалізації ОП; 2) належний рівень академічної та професійної мобільності НПП, участь у різноманітних міжнародних проєктах, семінарах і програмах, участь у міжнародних науковопрактичних конференціях, публікації у фахових журналах; 4) сприяння професійному розвитку викладачів як через власні довгострокові та короткострокові програми підвищення кваліфікації, так і у співпраці з</p>	

<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
<p>міжнародними організаціями та закордонними ЗВО через програми стажування та підвищення кваліфікації в рамках укладених меморандумів про взаєморозуміння (https://cutt.ly/x8y1kIW, https://cutt.ly/p8bGUBP); 5) стимулювання розвитку викладацької майстерності. Позитивні практики: 1) включення до складу НПП носіїв мови та залучення зовнішніх експертів та носіїв мови до аудиторних занять.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p> <p>1. Низька публікаційна активність окремих викладачів у наукометричних базах Scopus і WoS відповідно до специфіки ОК, викладання яких вони забезпечують. 2. Нерегулярне залучення роботодавців до проведення аудиторних занять протягом останніх трьох років.</p> <p>Рекомендації: 1. Упродовж 2023/2024 н.р. активізувати ЗВО роботу з мотивування окремих НПП до публікацій у фахових виданнях та наукометричних базах Scopus і WoS задля забезпечення виконання кадрових вимог відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти. З метою активізації публікаційної діяльності НПП у зазначених наукометричних базах, ЕГ пропонує ЗВО розглянути можливість збільшення суми матеріальної винагороди НПП за публікацію статей у базах Scopus і WoS. Також, задля надання більше можливостей для публікацій НПП, ЕГ рекомендує ЗВО упродовж 2023/2024 н.р. розпочати процес індексації власних університетських фахових видань гуманітарного (зокрема філологічного) спрямування у наукометричних базах, рекомендованих МОН, у тому числі Scopus або WoS. 2. Активізувати та систематизувати практику залучення роботодавців до викладання ОК.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 6. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6. Професійна та академічна кваліфікація викладачів відповідає цілям ОП та дозволяє досягти цілей програми та ПРН. Конкурсний добір викладачів є прозорим. Підтримується професійний розвиток викладачів. У ЗВО наявна налагоджена співпраця з вітчизняними і закордонними ЗВО в межах програм академічної мобільності. Серед недоліків – відсутність активного залучення до освітнього процесу та аудиторних занять роботодавців. Проте, ЕГ усвідомлює, що нерегулярне залучення роботодавців до проведення аудиторних занять пов'язане з об'єктивними чинниками (пандемія та російська військова агресія). ЗВО також має систему заохочення НПП до активізації публікацій у</p>	<p>Рекомендацію про підвищення публікаційної активності у наукометричних базах Scopus і WoS відповідно до специфіки ОК з вдячністю приймаємо. Але вважаємо за потрібне зауважити, що викладачі ОП реалізують доступні можливості публікаційної активності, а також є авторами навчальної літератури з ОК ОП. Важливо, що викладачі ОП постійно вдосконалюють свої фахові компетенції та викладацькі вміння: проходять тренінги з вдосконалення викладацької майстерності, мовні та наукові стажування тощо. І саме це, на нашу думку, є головною умовою якісного виконання завдань ОП і підготовки висококваліфікованих фахівців.</p> <p>Щодо ширшого залучення роботодавців до проведення аудиторних занять, хочемо звернути увагу, що не всі роботодавці є вмілими викладачами чи фахівцями з арабістики, тому залучення їх на регулярній основі не є можливим. Однак ми регулярно спілкуємося з роботодавцями, обговорюємо їхні бачення та рекомендації щодо покращення ОП на засіданнях кафедри.</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>наукометричних базах Scopus і WoS, відповідно ЗВО спроможний самостійно усунути зазначену слабку сторону. Також викладачі є авторами навчально-методичних видань з арабської мови та є досвідченими практиками в галузі, що підтверджує наявність умотивованої процедури добору викладачів на ОП. Отже, зазначені зауваження не є критичними, й описані слабкі сторони загалом не знижують якість освітнього процесу. Також зазначені позитивні практики у контексті Критерію 6 дозволяють ЕГ визначити рівень відповідності Критерію 6 як В</p>	
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.</p> <p>Під час акредитації експертна група переконалася, що ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну й соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, щ о навчаються з а О П , поширюючи необхідну інформацію через електронні засоби комунікації та безпосереднє спілкування зі студентством. Е Г вважає, що позитивними практиками під час реалізації ОП є досить потужні фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення ОП.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.</p> <p>Рекомендації: зважаючи на військову агресію росії, продумати удосконалення умов для людей з особливими потребами для вільного доступу до всіх інфраструктурних об'єктів Університету, зокрема бомбосховища. Оскільки ЗВО працює дистанційно, рекомендуємо оптимізувати дистанційне навчання шляхом створення єдиного освітнього навчального середовища, наприклад, із використанням платформи Moodle.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 7. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.</p> <p>ЕГ у ході акредитації встановлено, що в Університеті наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, відсутні будь-які прояви насильства, здійснюється його профілактика, дотримано права і норми фізичної, психологічної, інформаційної т а соціальної безпеки учасників освітнього процесу. З вищевикладеного можна зробити висновок, що ОП має достатню відповідність за критерієм 7.</p>	<p>1. Дякуємо за рекомендацію. Університет, як і всі інші ЗВО України, доклав у 2022/2023 навчальному році значних зусиль для обладнання максимально ємних укриттів у всіх навчальних корпусах і гуртожитках Університету і ми звісно будемо продовжувати поліпшувати їх якість.</p> <p>2. За час дистанційного навчання склалася зручна і взаємоприйнятна схема взаємодії між здобувачами та викладачами через платформи Zoom, Google Classroom, Telegram, які надають весь спектр освітніх і комунікативних можливостей.</p> <p>Зважаючи на обґрунтування рівня відповідності Критерію 7 у звіті ЕГ, вважаємо можливим пропонувати оцінити ОП за критерієм 7 на рівні А.</p>
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 8: Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.</p> <p>Сильні сторони: 1. Фактичне залучення здобувачів</p>	<p>1. Щодо першого зауваження ЕГ, то не можемо погодитися з твердженням про переважання збору пропозицій роботодавців під час неформальних зустрічей. Такий збір</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>безпосередньо та через органи студентського самоврядування до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнерів. 2. Налагоджена внутрішня система забезпечення якості. 3. В академічній спільноті Університету сформована внутрішня культура якості освіти, яка сприяє постійному розвитку ОП. Позитивні практики: 1) ефективна система внутрішнього забезпечення якості освіти на інституційному рівні; 2) співпраця НПП з випускниками ОП та спільна розробка спеціалізованих підручників.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>Слабкі сторони: 1. Переважання збору пропозицій роботодавців під час неформальних зустрічей. 2. Відсутність регулярного обговорення результатів опитування зі стейкхолдерами. Рекомендації: 1. Удосконалити та формалізувати механізми зворотного зв'язку з роботодавцями. 2. Удосконалити та систематизувати процес обговорення результатів опитування з усіма групами стейкхолдерів.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 8. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.</p> <p>Загалом Критерій 8 дотримано належним чином. ЗВО проводить сталу політику внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на інституційному рівні. ЗВО має належним чином врегульовану процедуру розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП із залученням до процесу різних зацікавлених сторін: здобувачів та роботодавців. Зважаючи на позитивні практики в контексті критерію 8 і на те, що виявлені слабкі сторони ОП у контексті Критерію 8 ЗВО спроможний усунути самостійно в процесі освітньої діяльності, а також на те, що вони загалом не впливають на якість освітнього процесу, експертна група оцінює рівень відповідності критерію як В.</p>	<p>пропозицій відбувається й під час офіційних зустрічей роботодавців з НПП ОП. Остання така зустріч викладачів ОП та Спеціального представника України з питань країн Близького Сходу та Африки Субха Максима Алійовича відбулася 27 грудня 2022 року. Окрім того, на нашу думку не є недоліком, те що викладачі ОП використовують всі доступні можливості, аби дізнатися останні тенденції ринку праці безпосередньо від роботодавців, яких особисто знають.</p> <p>2. Не зовсім зрозуміло що має на увазі ЕГ коли каже про «Відсутність регулярного обговорення результатів опитування зі стейкхолдерами» - обговорення результатів опитування здійснюються регулярно на різних рівнях:</p> <ul style="list-style-type: none"> - гарантом програми із студентами програми і роботодавцями; - кафедрою і дирекцією інституту – з викладачами і органами студентського самоврядування; - адміністрацією університету – з керівництвом факультетів та інститутів, гарантами освітніх програм, НПП, органами студентського самоврядування;
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 9. Прозорість та публічність:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.</p> <p>Права та обов'язки учасників освітнього процесу регулюються чинним законодавством та внутрішніми нормативними документами Університету, що є у вільному електронному доступі. Обсяг інформації, що оприлюднюється, є достатнім для того, щоб забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформований та усвідомлений вибір щодо вступу на освітню програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки за ОП.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.</p>	<p>ЕГ звітує, що у результаті проведення зустрічей із здобувачами вищої освіти та представниками студентського самоврядування експертна група підтверджує, що правила і процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, доведені до учасників освітнього процесу, є доступними та оприлюдненими на офіційному сайті ЗВО. Обсяг інформації, що оприлюднюється, є достатнім для того, щоб забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформований вибір щодо</p>

<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
<p>Група забезпечення ОП не повною мірою залучає можливості сайту для ведення конструктивного діалогу з усіма сторонами, зацікавленими в якісній організації змісту ОП та її реалізації. Рекомендацією експертної групи є розміщення таблиці пропозицій після громадського обговорення задля можливості подання стейкхолдерами додаткових пропозицій та зауважень до ОП.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 9. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.</p> <p>ЗВО має чіткі та зрозумілі підходи з регулювання прав та обов'язків учасників освітнього процесу, наведених у відповідних положеннях, які знаходяться на сайті ЗВО у вільному доступі. Інформація щодо ОП розміщена на сайті ЗВО та є актуальною, є можливість для подання рекомендацій зацікавлених сторін шляхом надання електронної поштової скриньки зворотного зв'язку. Освітня програма та освітня діяльність з а цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.</p>	<p>вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою, а також про те, що Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін (стейкхолдерів) та суспільства (https://cutt.ly/w8mWudD).</p> <p>Після завершення обговорення і прийняття рішень матеріали щодо обговорення знімаються з сайту – до наступного обговорення. Поточні пропозиції можуть подаватися напряму гаранту програми, або через загальні канали. Для студентів способи подання пропозицій щодо ОП конкретизовані у Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf, див. процедури 3.8-3.10)</p> <p>Приймаємо зауваження про недостатнє використання можливостей сайту для ведення діалогу, але хочемо зауважити, що група забезпечення ОП активно веде сторінку кафедри у Facebook (https://m.facebook.com/100063490691474/) й проводить комунікацію з усіма зацікавленими сторонами через цю сторінку, про що теж згадано у звіті ЕГ; тому пропонуємо розглянути можливість оцінити ОП за цим критерієм за рівнем А.</p>